Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö sr

Toimintakertomus 2019

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2019

1. YLEISTÄ

Virkistysaluesäätiön toiminnan tavoitteet

Säätiön toiminnan tarkoituksena on turvata säätiön toiminnassa mukana olevien kuntien asukkaiden virkistys-, matkailu- ja vapaa-ajankäyttöön soveltuvien alueiden käyttömahdollisuudet Etelä-Karjalassa. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö hankkii omistukseensa maa- ja vesialueita ja järjestää kuntien asukkaille virkistys- ja vapaa-ajankäyttöön soveltuvia palveluja luontoympäristössä.

Säätiön toiminnan alkuvaiheen aluehankintojen jälkeen säätiön toiminta on keskittynyt virkistysalueiden ylläpitämiseen ja niiden palveluiden kehittämiseen sekä palveluista tiedottamiseen. Säätiö osallistuu myös luonnon virkistyskäytön yleiseen kehittämiseen, luontomatkailun edistämiseen sekä myös kuntien järjestämistä retkeilypalveluista tiedottamiseen Etelä-Karjalan maakunnan alueella.

Yleinen kuvaus ja arvio Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiön vuodesta 2019

Kuluneena vuonna Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö toteutti tavoitteiden mukaista toimintaa kustannustehokkaasti ja näkyvästi monesta lähteestä tulevien rahoitusten avulla ja yhteistyökumppanien kanssa. Virkistysalueet, retkisatamat ja retkikohteet olivat asukkaiden ja matkailijoiden käytössä totuttuun tapaan. Säätiön omistamia ja hallinnoimia retkikohteita huollettiin ja rakenteisiin tehtiin tarvittavia pieniä kunnostuksia kuntien perusrahoituksella, hankerahoituksella pystyttiin rakentamaan uusiakin palvelurakenteita.

Virkistysaluesäätiö teki Hiitolanjoen ennallistamisen ja laatokanlohen suojelun kannalta merkittävät kaupat, kun Kangaskosken ja Ritakosken voimalat siirtyivät säätiön omistukseen. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ja kuntien myöntämän päättyvän investointihankerahoituksen turvin rakennettiin Ilkonsaareen ruokailukatos ja Muukonsaareen grillikatos. Uusi investointihankerahoitus haettiin maakunnalliselle hankkeelle, jonka toteutus käynnistyi kesällä, ensimmäisen rakennettiin grillikatos Imatralle Karhumäki pumptrackille, polttopuukatos Lemin Monnonlahteen sekä aloitettiin hankkeen suurin urakkakokonaisuus, Sarviniemen grilli- ja luentokatokset.

Tiedottamistehtävän toteuttamiseksi Virkistysaluesäätiö toteutti uuden Etelä-Karjalan retkiportaalin osoitteessa www.ekarjala-retkeily.fi ELY-keskuksen rahoittamassa kehittämis-hankkeessa. Maakunnan reitit ja kohteet tallennettiin neljällä kielellä (FI, EN, RU, DE) Outdoor Active -alustalle, joka mahdollistaa Etelä-Karjalan retkeilytietojen näkymisen kansainvälisesti. Hankkeessa tuotettiin uutta kuva- ja videomateriaalia virkistysaluesäätiön kohteista.

Virkistysaluesäätiön toiminta-alue

Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiön toiminta kattaa koko maakunnan alueen ja toimintaa rahoittavat kaikki 9 kuntaa.

Säätiön perustajakunnat ovat **Lappeenranta, Imatra, Joutseno ja Taipalsaari** (1990).

Myöhemmin säätiön toimintaan ovat tulleet mukaan **Savitaipale** (1998)**, Suomenniemi** (2001)**, Rautjärvi** (2002), **Ruokolahti** (2003), **Parikkala** (2007) ja **Luumäki** (2008). **Lemi** (2013). Joutseno yhdistyi Lappeenrantaan 2009 ja Suomenniemi liittyi Mikkelin kaupunkiin 2013.

2. SÄÄTIÖN HALLINTO JA ORGANISAATIO

Hallitus
Säätiön toiminnasta vastaa hallitus, johon säätiön toiminnassa mukana olevat kunnat nimeävät edustajat vaalikausittain. Nykyisen hallituksen toimikausi alkoi vuonna 2017 ja kestää vuoden 2021 kuntavaaleihin saakka.

Hallituksen jäsenet:

Nimeäjäkunta	**Varsinaiset jäsenet**	**Varajäsenet**
Imatra	Ilkka Nokelainen (pj)	Ilpo Ilves
Lappeenranta	Irmeli Roste	Marjatta Turunen
	Virpi Valkeapää	Janita Kronqvist
Lemi	Matti Tapanainen	Jarmo Tölski
Luumäki	Marja Laari	Kati Honkio-Saareks
Parikkala	Hanna Kaijansinkko	Kerttu Friman-Nummila
Rautjärvi	Josefina Nissilä	Liisa Terävä
Ruokolahti	Mika Vanhatalo	Pekka Kaski
Savitaipale	Merja Pusa	Kari Koririnta
Taipalsaari	Kimmo Kylämies (vpj.)	Johannes Moisio

Hallituksen kokoukset vuonna 2019

Työvaliokunta
Säätiön sääntöjen mukaan hallituksen kokousten valmistelua ja päätösten toimeenpanoa sekä säätiön juoksevia asioita hoitaa työvaliokunta, johon kuuluvat asemansa puolesta hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 1-2 muuta jäsentä. Työvaliokunnan puheenjohtajana toimii hallituksen puheenjohtaja Ilkka Nokelainen, jäsenet ovat varapuheenjohtaja Kimmo Kylämies, Irmeli Roste ja Mika Vanhatalo. Työvaliokunta piti 3 kokousta vuonna 2019. Kokousten välilläkin toiminnanjohtaja piti yhteyttä puheenjohtajan kanssa säätiön asioiden hoidossa.

Toiminnanjohtaja
Toiminnanjohtajan tehtäviä on hoitanut MMM (metsänhoitaja) Hanna Ollikainen syksystä 2003 asti, säätiön työntekijänä 1.5.2004 lähtien. Osa-aikaisen toiminnanjohtajan palkkakustannuksista on vastannut Etelä-Karjalan liitto 10 pv/kk.

Ollikainen on toiminut myös projektipäällikkönä säätiön hallinnoimissa EU-projekteissa vastaten projektien toteuttamisesta, jolloin hankerahoituksella on täydennetty palkkakustannuksia ja työaikaa kokoaikaiseksi. Vuonna 2019 toiminnanjohtajan työllistivät kolme säätiön omaa hanketta ja kaksi hanketta, joissa säätiö oli osatoteuttajana.

Säätiön toiminnanjohtajana Ollikainen toimii hallituksen ja työvaliokunnan sihteerinä sekä hoitaa yhteydet sidosryhmiin, edustaa virkistysaluesäätiötä eri tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä ja muiden tahojen hallinnoimissa hankkeissa, jotka liittyvät virkistysaluesäätiön toimialaan.

Toimisto ja säätiön osoite
Säätiö on vuokrannut toimistohuoneen Imatran kaupungintalon 3. kerroksessa. Virkistysaluesäätiön osoite on Virastokatu 2, 55100 Imatra.

Taloushallinto
Säätiön taloushallinto ostetaan Imatran Rakennuttaja Mitra Oy:ltä. Mitra vastaa palkanmaksusta, laskujen maksusta ja laskuttamisesta sekä kirjanpidosta ja tilinpäätöksen laatimisesta. Mitralla on käytössä sähköinen laskujenkäsittelyohjelmisto, jossa toiminnanjohtaja pääsee tarkastamaan ja hyväksymään laskut maksuun.

Säätiön rahaliikenne hoidetaan Etelä-Karjalan Osuuspankissa, missä säätiöllä on luotollinen käyttötili 30 000 euron limiitillä. Säätiölle avattiin tili Oma Säästöpankissa Hiitolanjoen ennallistusprojektin rahaliikennettä varten.

Tilintarkastajat
Säätiön sääntöjen mukaan valitaan neljän kalenterivuoden toimiajalle hallituksen kausien mukaisesti yksi tilintarkastaja.

Säätiön tilintarkastajana 2017-2021 toimii Price WaterhouseCoopers Oy, jossa päävastuullinen tarkastaja on KHT Päivi Värjä. Varatilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö Price WaterhouseCoopers Oy.

3. SÄÄTIÖN VIRKISTYSALUEET

Säätiön omistamat virkistysalueet
Virkistysaluesäätiö on hankkinut alueita maakunnan asukkaiden yleiseen virkistyskäyttöön. Säätiöllä on omistuksessaan Saimaalla yhteensä 6 saarikohdetta ja 3 maitse tavoitettavaa virkistysaluetta.

Kallioinen Ilkonsaari sijaitsee Suur-Saimaalla selkien keskellä. Ilkonsaaren nähtävyyksinä ovat ortodoksiset tsasounat, josta nimitys 'Skiittasaari'. Saaressa on kaksi retkisatamaa.
Kuva: Arto Apila.

Saimaan vesistön ulkopuolella merkittävin kohde on Hiitolanjoen molemmin puolin sijaitseva virkistysalue Rautjärvellä (kaksi erillistä aluetta) sekä lintutornit Pien-Rautjärvellä Parikkalassa (kaksi kohdetta).

Vuonna 2019 virkistysaluesäätiö teki merkittävät kaupat Hiitolanjoella. Pitkään valmisteltu ja neuvoteltu kauppa Hiitolanjoen Ritakoskesta ja Kangaskoskesta toteutui 29.10.2019 kun Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö osti Hiitolanjoen Voima Oy:n koko osakekannan. Hiitolanjoen Voima Oy:stä tuli virkistysaluesäätiön tytäryhtiö. Yhtiö omistaa voimalaitosten rakennukset ja patorakennelmat sekä kiinteistöt, joilla ne sijaitsevat. Säätiö on omistanut Hiitolanjoella Lahnasenkosken voimalan jo vuodesta 2017 Vantaan.

Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiön maaomaisuus on 31.12.2019:

Omat alueet	**Kunta**	**Hankinta-vuosi**	**Pinta-ala**	**Kauppahinta**	**Saatu valtion-avustus (€)**
Ilkonsaari	Taipalsaari	1990	19,1 ha	290 124 €	87 037
Satamosaari	Joutseno	1991	4,2 ha	97 549 € (saunamökki)	42 869
		1998	5,5 ha	42 047 €	21 023
		2000	0,7 ha	2 195 €	1 098
Päihäniemi	Taipalsaari	1993	30,1 ha	151 369 €	75 685
Ruuhonsaaret	Taipalsaari	1995	76,8 ha	(yksi kauppa) 412 060 €	206 030
Rastinniemi	Taipalsaari	1995	8,5 ha		
Hietasaari	Taipalsaari	1999	1,3 ha	6 728 €	3 364
Hiitolanjoki alueen myynti Lahnasenkoski	Rautjärvi	2004 2013 2017	33,1 ha - 0,8 ha 0,57 ha	100 000 € (1 500 €) *** x €**	30 000 -
Ritakoski	Rautjärvi	2019		*** x €**	1 100 000
Kangaskoski	Rautjärvi	2019		*** x €**	
Palosensaari	Suomenniemi	2005	0,9 ha	9 000 €	2 700
Huuhanranta	Ruokolahti	2007	5,6 ha	51 000€	15 300
Pohjanranta	Parikkala	2007	0,7 ha	5 000 €	1 500
Tarassiinlahti (lahjoitus)	Parikkala	2007 2017	2,9 ha 1,05 ha	5 600 € -	1 680 -
Pullikainen	Lappeenranta	2010	6,0 ha	70 000 €	21 000
		Yhteensä	**195,4 ha**	**1 291 172 +x €**	**1 609 285 €**

* Kauppahintaa ei saa antaa julkisuuteen (kauppakirjan ehto)

Sopimuskohteet

Omien alueiden lisäksi säätiö on hankkinut virkistysalueita ja retkitukikohtia sopimuksilla. Metsähallitukselta vuokrattiin n. 7 ha alue Taipalsaaren Sarviniemestä vuonna 2017. Pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla on vuokrattu myös alueet Kuolimolta Savitaipaleella; Lepänkannon ranta Lääkäriseura Duodecimilta ja rantautumispaikka Suomensalon saaresta Metsähallitukselta. Tornator Oy:n kanssa on sopimus Valkjärven (Heinlahden) laavukohteesta. Nämä Ruokolahdella sijaitsevat metsästystukikohdat ovat käytettävissä retkeilyyn metsästyskauden ulkopuolella.

Lisäksi säätiö ylläpitää laavuja Lappeenrannan kaupungin alueella Lappeenrannan seurakuntayhtymältä vuokratuilla alueilla Ruohosaaressa ja Karhusaaressa. Kempin laavu Vilkjärvellä ja Hämmäauteensuon laavu sijaitsevat Lappeenrannan kaupungin Mielakanrannan ja Monnonlahden rantakohteista Pien-Saimaalla.

Muukonsaaren leirikeskus

Toistaiseksi voimassa oleva hallintaoikeus Lappeenrannan kaupungin Muukonsaaren leirikeskukseen on ollut vuodesta 2015. Leirikeskuksen vuokratuloilla on tavoitteena kattaa alueen ylläpito. Alueen markkinoinnista tehtiin sopimus ohjelmapalveluyritys TaigaSaimaan kanssa.

'Retkisatamat Geopark-kuntoon' -hankkeella toteutettiin Muukonsaareen melontalaituri sekä grillikatos laiturin yhteyteen vuonna 2019.
Kuva: Arto Apila.

Sarviniemi

Sarviniemen alue on vuokrattu Metsähallitukselta vuosille 2017-2037. Sarviniemen kehittäminen jatkui vuonna 2019 *Etelä-Karjalan kehittyvät virkistysalueet* – investointihankkeen kautta, jossa arkkitehtisuunnitelmien mukaisten luento- ja grillikatosten rakentaminen päästiin aloittamaan. Urakkakilpailutuksen jälkeen rakentajaksi valittiin Rakennus Juuti Taipalsaarelta.

Sarviniemessä rakenteilla olevat luento- ja grillikatos 20.12.2019. Kuva: Mari Matikainen

Sopimusten perusteella ylläpidettävät alueet ja kohteet 31.12.2019:

Sopimuksin hankitut kohteet	Kunta	Sopimuskumppani, / alueen omistaja	Vuokrasopimus voimassa
Lepänkanto	Savitaipale	Suomalainen lääkäriseura Duodecim	2000-2025
Valkjärvi ja Riitjärvi	Ruokolahti	Tornator Oyj	2016-toistaiseksi
Ruohosaari	Lappeenranta	Lappeenrannan srk-yhtymä	31.12.2020 asti
Karhusaari	Lappeenranta	Lappeenrannan srk-yhtymä	31.12.2020 asti
Suomensalo	Savitaipale	Metsähallitus	2006-2026
Kempin laavu	Lappeenranta	Lappeenrannan kaupunki	toistaiseksi
Hämmäauteensuo	Lappeenranta	Lappeenrannan kaupunki	toistaiseksi
Salpalinjan kohteet Hostikan alueella (entinen Ylämaa)	Lappeenranta	Senaattikiinteistöt	toistaiseksi
Monnonlahti ja Mielakanranta	Lemi	Lemin kunta	2013-2020
Muukonsaari	Lappeenranta	Lappeenrannan kaupunki	2015-toistaiseksi
Sarviniemi	Taipalsaari	Metsähallitus	2017 - 2037

Virkistysalueiden palvelut

Kaikki säätiön virkistysalueet on varustettu retkeilijöitä palvelevilla rakenteilla. Satamosaaressa on kaksi saunaa, Hietasaaressa ja Ruuhonsaaressa on myös saunat. Muissa kohteissa on grillikatoksia, laavuja ja nuotiosijoja. Käymälä on välttämätön palvelu, joka onkin jokaisessa kohteessa ja isommilla alueilla useita. Tarassiinlahdella, Pohjanrannalla ja Hiitolanjoella on lintutornit. Loppuvuodesta 2019 Hiitolanjoen lintutorni poistettiin käytöstä huonon kuntonsa vuoksi.

Liikuntaesteisille liikkumista helpottavia rakenteita on Satamosaaressa, Ilkonsaaressa, Hiitolanjoen Kangaskoskella ja Sarviniemessä. Pien-Rautjärven lintutornien alatasanteelle pääsee pyörätuolilla, näissä kohteissa on myös inva-mitoituksen mukaiset tilavat käymälät. Vastaavat käymälät on myös Päihäniemen ja Lepänkannon alueilla, joissa maasto on melko tasaista ja kovapohjaista kangasmaata.

Retkisatamista laitureita on Satamosaaressa, Ilkonsaaressa, Ruuhonsaaressa ja Pullikaisensaaressa, sekä sopimuskohteista Karhusaaressa ja Muukonsaaressa. Sarviniemessä on Taipalsaaren kunnan omistama pienvenesatama, mutta laiturissa ei ole vierasvenepaikkoja.

Alueiden huolto ja kunnossapito

Virkistysalueiden viihtyisyys on tärkeää alueen käyttäjille, ja piittaamatonta käytöstä esiintyy vähemmän silloin, kun kohteiden säännöllisestä kunnostuksesta huolehditaan. Alueiden huollosta on tehty eri yhteistyökumppaneiden kanssa pitkäaikaiset sopimukset. Tärkein yhteistyökumppani on **Pidä Saaristo Siistinä ry**, jonka huoltoalus Roope-Saimaa kiersi säätiön retkisatamat kahden viikon välein kesällä 2019. Kesällä 2019 huollossa oli katko Roope-Saimaan potkurivian vuoksi.

M/s Roope-Saimaan miehistön tehtäviin sisältyy alueen yleisen siisteyden tarkastus ja jätehuolto, saunojen siivoukset sekä pienet korjaukset. Huoltotehtäviin kuuluu myös kirveiden ja sahojen uusiminen sekä polttopuiden kuljetus. Vuonna 2019 Roope-Saimaan miehistö pystytti lisätöinä Saimaa Geoparkin opasteita niihin retkisatamiin, jotka ovat Saimaa Geopark -kohteita.

Muissa kohteissa alueiden huollosta vastasivat

Ilkonsaari / skiitat	Saimaan Skiitat ry
Ruohosaari	Saimaan Latu ry
Hämmäauteensuon laavu	Lappeen Riento ry
Kempin laavu	Vilkjärven Erä ry
Ruokolahden laavut	SK Vuoksi ry
Palosensaari	Aulis Rahikainen /
Hiitolanjoki	Kokkolanjoen Erämiehet ry
Päihäniemi	Tmi Pelastusrengas / Juha Ronkainen
Karhusaari	Tmi Pelastusrengas / Juha Ronkainen
Huuhanranta	Riitta Muhli ja Antti Karhu
Pohjanranta	Kyösti Kupiainen
Tarassiinlahti	Tmi Metsänemä / Esko Veijalainen
Lepänkanto	Savitaipaleen nuorison tuki ry
Muukonsaari	TaigaSaimaa Oy
Monnonlahti ja Mielakanranta	Mikko Ikävalko

Muut yhteistyökumppanit

Perushuolto ei kata laajempia kunnostuksia, jotka tulevat ajankohtaisiksi joskus yllättäen kovassa käytössä olevien rakenteiden ikääntyessä. Välttämättömät kiireelliset korjaukset on pyritty ja pyritään teettämään joko kohteen huollosta vastaavan tai muun tahon avulla. Kunnat ovat myös sekä toiminnan rahoittajia että tärkeitä yhteistyötahoja, joiden aloitteet pyritään parhaan mukaan huomioimaan.

Pienet rakennustyöt, polttopuuhuolto ja ympäristön siistiminen sopivat useiden yhteistyökumppanien toimintaan, jolloin työ yleisten virkistyskohteiden hyväksi tuo hyötyä ja hyvää mieltä molemmille osapuolille, myös alueiden käyttäjille.

Ilkonsaaressa skiittarakennusten huollosta vastaa Saimaan Skiitat ry, jonka kanssa järjestettiin yhteiset talkoot toukokuussa ja syyskuussa. Säätiön talkooryhmä siivosi grillikatosten ympäristöjä, teki polttopuita sekä harvensi puustoa. Saimaan Skiitat ry:n viides kappeli valmistui ja siunaustilaisuus pidettiin 7.8.2020.

Vuonna 2019 valmistui Ikonsaaren viides kappeli; Pyhän Georgiuksen kappeli. Kappelin esikuva on Staraja Ladogalta ja sen rakensi Isä Markus Petsalo. Kuva: Arto Apila.

Metsän-, luonnon- ja ympäristönhoito

Virkistysaluesäätiön metsäomaisuuden hoitoa varten on tehty metsäsuunnitelma vuosille 2016-2025. Etelä-Karjalan metsänhoitoyhdistyksen laatiman suunnitelman ensisijaiset tavoitteet säätiön metsien hoidossa ovat virkistyskäyttö, maisemanhoito ja luonnon monimuotoisuuden ylläpito. 1.7.2019 kesämyrsky kaatoi puita Rastinniemessä ja alue raivattiin myrskytuhojen jäljiltä. Ilkonsaaressa harvennettiin syksyllä nuoria männiköitä ja kasattiin kaadettuja rankoja polttopuutarpeiksi.

Ilkonsaaressa pidettiin talkoot 21.9. yhdessä Lappeenrannan seurakunnan ja Saimaan Skiitat -yhdistyksen kanssa. Puheenjohtaja Ilkka Nokelainen pilkkoo polttopuita. Kuva: Hanna Ollikainen

Luonnonsuojelu

Virkistysalueet eivät ole luonnonsuojelualueita, mutta säätiön alueita koskevat eräät suojeluohjelmat (mm. harjujensuojeluohjelma) ja kaavoihin merkityt rajoitukset. Metsien käsittelyssä ja alueiden käytössä huomioidaan luonnon monimuotoisuus, maisema ja arvokkaat elinympäristöt, rantojen käsittelyssä ohjeet maisemaan ja vesien-suojeluun liittyen.

Tiet

Virkistysaluesäätiö on osakkaana tiekunnissa Rastinniemen, Huuhanrannan, Päihäniemen, Lepänkannon ja Hämmäauteensuon virkistysalueille menevillä yksityisteillä.

4. VIRKISTYSALUEIDEN KÄYTTÖ

Virkistysalueiden käyttö on vapaata jokamiehenoikeuden tapaan sekä säätiön jäsenkuntien asukkaille että matkailijoille. Kehittyneitä menetelmiä tarkkojen tilastojen keräämiseen käyttäjien määristä ei toistaiseksi ole käytössä. Vertailukelpoiset kävijäseurantatiedot olisivat tarpeelliset toiminnan suunnittelua varten sekä rahoittajille. Kävijäseurannan kehittäminen on suunnitteilla.

Saimaan kohteissa ainoa seurantatilasto on PSSry:n huoltoalus Roope-Saimaan miehistön keräämät tiedot retkisatamien jätteiden määristä sekä wc-paperin ja kuorikkeen kulutuksesta voi epäsuorasti arvioida kävijämäärien kehityksestä. Säätiö tilastoi PSSry:n toimittamat tiedot.

Yhdistelmä kauden 2019 huoltokäynneistä

	Käynnit kpl	Polttopuut (m3)	Jätesäkit (kpl)	WC-paperi (rulla)	Kuorike (säkki)	WC-tyhj. (kerta)	WC:n siivous	Tölkit (l)	Lasitavara (l)	Septityhj. (l)	Rahalippaan tyhjennys
SATAMOSAARI	13	56	130	26	41	8	91	2570	420	1500	17
RUUHONSAARI	14	28	93	24	36	5	57	1390	260	3200	11
RASTINNIEMI	2	0	5	2	4	0	4	0	0	0	0
HIETASAARI	12	14,5	33	10	11	4	22	1440	220	0	7
ILKONSAARET	10	0	14	6	14	2	19	100	60	0	0
(pohjoinen I)											
ILKONSAARET	13	3	14	6	11	2	21	0	12	0	0
(keski II)											
PULLIKAINEN	11	10	15	4	8	2	15	420	15	0	0
YHTEENSÄ	**75**	**111,5**	**304**	**78**	**125**	**23**	**229**	**5920**	**987**	**4700**	**35**

Lisäksi huoltokäyntien yhteydessä Roope-Saimaan miehistö huolehti polttopuukatosten työkaluista, laitureiden ja kulkusiltojen korjauksista ja pystytti Ruuhonsaareen lapsille mitoitetun käymälän, johon rahoitus tuli Partioaitalta.

Suosituimmat kohteet ovat Satamosaari, Ruuhonsaaret ja Hiitolanjoki, joissa kävijöitä on vuosittain useita tuhansia. Karhusaari Lappeenrannan Kaupunginlahden edustalla on suosittu talvinen ulkoilukohde. Sarviniemestä on tulossa yksi tärkeimmistä ympärivuotisista retkikohteista, joilla on myös matkailullista merkitystä Saimaa Geoparkin kohteena. Satamosaaren käyttäjät ovat pääsääntöisesti veneilijöitä ja risteilyryhmiä kesäaikaan, mutta yksittäisiä kävijöitä on liikkeellä myös talvella aikaan hiihtäen tai moottorikelkalla. Hiitolanjoella kävijöitä on myöhäiseen syksyyn mm. lohen kuduntarkkailussa, myös talviaikaan maisemapolulla on kiertäjiä, vaikka polulla ei ole talvikunnossapitoa.

Muu käyttäjäpalaute

Säätiön nettisivuilla on palautelomake ekarjala-retkeily.fi/anna-palautetta/ ja lisäksi säätiöllä on sähköpostiosoite virkistysaluesaatio@ekarjala.fi. Palautteissa, joita tulee muutamia kuukaudessa, kävijät antavat usein kiitosta, mutta myös kritiikkiä järjestelyjä tai toisia käyttäjiä kohtaan. Vuonna 2019 Virkistysaluesäätiö sai jonkin verran palautteita moottoriajoneuvoilla liikkumisesta ranta-alueilla. Tähän asiaan tullaan jatkossa puuttumaan ohjeistuksilla.

5. TAPAHTUMAT

23.5. Norpparisteily
16.9. Syystalkoot Ilkonsaaressa

Kuvat: Hanna Ollikainen

Vuonna 2019 Virkistysaluesäätiö otti *Retkiportaalin uudistus* -hankkeen kautta osaa useisiin maakunnan tapahtumiin. Säätiö tiedotti tapahtumissa uudesta retkiportaalista sekä jakoi retkeilyaiheista esitemateriaalia.

26.6. Lemin kesätori-ilta
30.6. Taipalsaari-päivä
13.-14.7. Simpeleen Antiikki- ja keräilykesäpäivät
17.7. Kyläkävelytapahtuma Päihäniemessä Taipalsaarella
24.8 Imatrapäivä
27.8. Uuden retkiportaalin esittely Etelä-Karjalan viestntäverkostolle
28.8. Uuden retkiportaalin esittely Etelä-Karjalan kuntajohtajille
29.8. Greenreality –karnevaali, LPR
7.9. Pörö-Oro -vaellustapahtuma, Parikkala (tiedotus+ E10-reittiä esittelevän videon kuvaus)
12.10. Ruokolahden markkinat

6. KEHITTÄMINEN, TULEVAISUUDEN SUUNNITTELU JA HANKETOIMINTA

Hiitolanjoen ennallistusprojekti

Pitkälliset neuvottelut Ritakosken ja Kangaskosken voimaloista saatiin onnistuneesti päätökseen, ja heinäkuussa voitiin tiedottaa julkisuuteen esisopimuksen allekirjoittamisesta voimaloiden omistajan kanssa. Hiitolanjoen Voima Oy:n osakkeet siirtyivät Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiön omistukseen lokakuussa 2019. Kaupan mahdollisti hankkeelle saatu valtionrahoitus, jonka edellytyksenä puolestaan oli yksityisen ja alueellisen rahoituksen kokoon saaminen vastinrahoituksena.

Hiitolanjoki herätti laajan kiinnostuksen ja tukijoukon, joka toi myös valtakunnallista huomiota. Hanna Ollikainen esitteli projektia patojen purkamista käsitelleessä kansainvälisessä Damn Removal Europe -seminaarissa.

Hiitolanjoen koskien ennallistusprojekti pääsee etenemään koko joen osalta nyt, kun kaikki kolme voimalaitosta on saatu säätiön hallintaan, ja kun myös rahoitus suunnitteluun ja ensimmäisen vaiheen töihin on varmistettu. Patojen poistaminen aloitetaan suunnittelu- ja luvitustyön jälkeen alimmalta nousuesteeltä eli Kangaskoskelta vuonna 2021. Vuosittain työn alla on yksi koski, siten että

Hiitolanjoen hankinta ja patojen purku on saanut paljon myönteistä julkisuutta. Tiedotusta varten kuvaukset tehtiin jo toukokuussa.

Matti Vaittinen, Jasper Pääkkönen ja Hanna Ollikainen Lahnasenkoskella.

Kuva: Etelä-Karjalan liitto

Patorakennelmien purku ja koskien ennallistus on merkittävä asia myös matkailun kannalta. Hiitolanjoen aluetta retkeilyrakenteineen tullaan kehittämään haettavien hankerahoitusten turvin. Suomen Pienvoima Oy vastaa voimaloiden tuotannosta käyttö- ja hoitosopimuksen mukaisesti siihen saakka, kunnes ennallistus etenee kullakin koskella suunnitellulla aikataululla:

- Kangaskoski 2021
- Lahnasenkoski 2022
- Ritakoski 2023

EU-ohjelmarahoituksella toteutetut hankkeet

Virkistysaluesäätiön palvelurakenteita retkisatamissa ja muilla virkistysalueilla on 2000-luvulla voitu kehittää investointihankkeilla, muihin kehittämistoimenpiteisiin on saatu kehittämisavustusta. Vuonna 2019 säätiöllä oli käynnissä sekä investointi- että kehittämishankkeita, omia sekä yhteistyöhankkeita.

Säätiön omat hankkeet

Retkisatamat geopark-kuntoon – yleishyödyllinen investointihanke 2016 – 2019 (https://ekarjala-retkeily.fi/ekvas/kehittamishankkeet/rege-2016-19/**)**

- Euroopan maaseudun kehittämisohjelma / Kaakkois-Suomen ELY-keskus
- 60 % hankerahoitus, 40% kunnat vuosina 2017-18 (jatkoaika 2019)

Vuoden 2019 loppuun päättyneellä hankkeella kunnostettiin retkisatamia Saimaalla ja valmistauduttiin Saimaa Geoparkin myötä tulevaisuudessa kasvavaan retkisatamien kävijämääriin. Tuloksena syntyivät grillikatokset Ilkonsaareen ja Muukonsaareen, Muukonsaaren kunnostustoimet ja poijuja Ruuhonsaaren, Ilkonsaaren ja Muukonsaaren laitureille.

Vuonna 2019 valmistui Retkisatamat geopark-kuntoon -hankkeesta Ilkonsaareen uusi ruokailukatos sekä polttopuukatos/käymälärakennus. Kuva: Arto Apila.

Samasta Retkisatamat geopark-kuntoon –hankkeesta valmistuivat myös Muukonsaaren melontalaituri ja uusi grillikatos. Hankerahoituksella kohennettiin Muukonsaarta muutenkin, esim. kunnostettiin kaivo, korjattiin leirimökkejä, raivattiin ympäristöä ja uusittiin niemessä kiertävä luontopolku. Kuva: Arto Apila.

Muukonsaaren retkikeskusta kehitetään luontomatkaikohteena sekä omatoimisille kävijöille että ohjelmapalveluiden toteuttamiskohteena. Puhdas kaivovesi on tärkeä palvelu kaikille kävijöille.
Kaivon kunnostus toteutettiin Retkisatamat Geopark-kuntoon -hankkeen toimenpiteenä.
Kuva: Sami Lehtinen

Etelä-Karjalan retkiportaalin uudistus, yleishyödyllinen kehittämishanke 2019-2020

- Euroopan maaseudun kehittämisohjelma / Kaakkois-Suomen ELY-keskus
- 100% hankerahoitus

Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö toteutti vuoden 2019 aikana Etelä-Karjalan retkiportaalin uudistamisen ja sisällön digitoinnin. Hankkeessa tallennettiin Etelä-Karjalan kuntien ja virkistysaluesäätiön ylläpitämät retkeilyreitit, luontopolut ja retkikohteet nykyaikaiselle sähköiselle kartta- ja tietokanta-alustalle OutdoorActive -portaaliin. Samalla kohdetiedot tarkastettiin, niitä täydennettiin ja kohteista hankittiin uutta kuvamateriaalia. Tiedot julkaistiin suomen lisäksi kolmella muulla kielellä (EN, RU, DE).

Hankkeessa tuotettu retkeilysivusto korvaa aiemman ekarjala-maakuntaportaalin Retkikohderekisterin ja lisää maakunnan luontomatkailukohteiden ja -palvelujen saatavuutta, tuotteistamista sekä kansainvälistä näkyvyyttä.

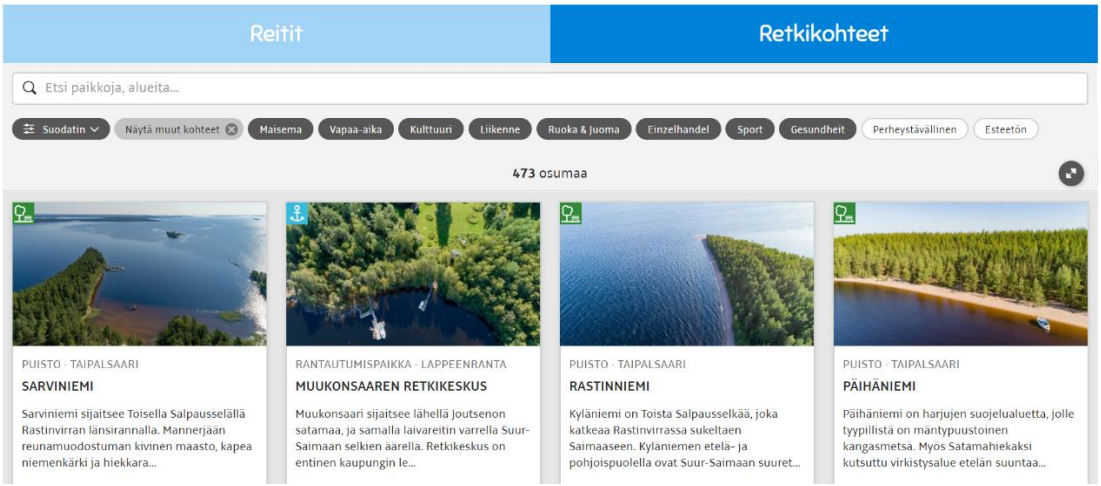

Kuvakaappaus osoitteesta uudelta retkeilysivustolta.

Etelä-Karjalan kehittyvät virkistysalueet 2019-2022, yleishyödyllinen investointihanke

- Euroopan maaseudun kehittämisohjelma / Kaakkois-Suomen ELY-keskus
- 70% hankerahoitus, Etelä-Karjalan Säästöpankkisäätiö, kuntien avustus

Hankkeella kehitetään olemassa olevia säätiön ja kuntien virkistyskohteita rakentamalla uusia palvelurakenteita jokaisessa maakunnan kunnassa. Hankkeen suurin yksittäinen investointi ovat Sarviniemen luento- ja grillikatokset. Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiön maakunnallisen tehtävän mukaisesti hankkeeseen on liitetty pienempiä kuntien esittämiä investointikohteita eri kunnista. Hankkeen toteuttamisaika on 1.4.2019-30.6.2022.

Vuonna 2019 hankkeessa toteutettiin rakenteita Imatralla, Lemillä ja Luumäellä sekä aloitettiin uusien katosten rakentaminen Taipalsaaren Sarviniemessä.

Kehittyvät virkistysalueet – hankkeessa toteutettu grillikatos Karhumäki pumptrackilla Imatralla. Kuva: Hanna Ollikainen

Vasemmalla Lemin Monnonlahteen valmistunut polttopuukatos (Kuva: Mikko Ikävalko) ja alla Luumäen Selkäluodolle valmistunut laavu (Kuva: Juha Tervonen).

Yhteistyöhankkeet

Etelä-Karjalan maastopyöräilyreittien suunnitteluhanke 2018-19

- Euroopan maaseudun kehittämisohjelma / Kaakkois-Suomen ELY-keskus
- Hankehallinnoija Etelä-Karjalan liitto, säätiön osuutena työkustannuksia.

Pyöräilyn teemareittihankkeen aikana tuli esille tarve maastopyöräreittien suunnitteluun. Rahoitus tälle hankkeelle haettiin edellisenä vuonna päättyneen teemareittihankkeen jatkohankkeena. Säätiön toiminnanjohtaja toimi hankkeessa koordinaattorina ja vastasi hankkeen raportoinnista. Hankkeen tuloksena syntyi suunnitelma monikäyttöreitistön kehittämistarpeista sekä opastussuunnitelma.

Hankkeessa tuotettiin uutta maastopyöräilyaiheista kuva- ja videomateriaalia. Hanke päättyi 30.9.2019.

Pyöräilyn vauhdin huumaa Karhumäki pumptrack – radalla Imatralla. Kuva: Lauri Aapro.

Saimaa Geoparkin opasteet 2017-19

- Euroopan maaseudun kehittämisohjelma / Kaakkois-Suomen ELY-keskus
- Hankehakija Saimaa Geopark ry, säätiö vastasi hankkeen projektipäällikön tehtävistä; säätiön toiminnanjohtaja on kirjannut opastehankkeelle keskimäärin 4 työpäivää kuukausittain.

Hanke päättyi lokakuussa 2019. Hankkeella toteutettiin Geopark-opasteita myös eräisiin virkistysaluesäätiön kohteisiin.

Hankevalmistelua

Uusia hankkeita tuleville vuosille valmisteltiin ja rahoitushakemuksia jätettiin seuraaviin:

Suvorov -hanke

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC-ohjelmaan valmisteltiin alkuvuonna 2019 hakemus Suvorov-teemaiselle matkailuhankkeelle, joka hyväksyttiin syksyllä rahoitettavaksi. Hankevalmisteluun saatiin lisäresurssia tammi-helmikuussa palkkaamalla Soile Lehtinen sekä ostopalveluna Igor Kuprienkolta. Projekti käynnistyy alkuvuodesta 2020.

Ketjureaktio -pyörämatkailuhanke

Hakemuksen valmistelu syksyllä 2019 Euroopan Maaseudun kehittämisohjelmaan, myönteinen päätös saatu ja tämäkin hanke käynnistyy alkuvuodesta 2020.

Tulevan vuoden suunnittelu

Ideoitu tulevan Virkistysaluesäätiön 30v-juhlavuoden tapahtumia ja näkyvyyttä ja haettiin syksyllä 2019 hankkeelle rahoitus, jota ei myönnetty.

7. TIEDOTTAMINEN

Nettisivut

Virkistysaluesäätiön nettisivut on siirretty uuden retkeilysivuston alasivuksi, https://ekarjala-retkeily.fi/ekvas/. Entinen osoite www.ekvas.fi ohjaa suoraan tälle sivulle. Lisäksi Virkistysaluesäätiöllä on facebook-sivu, jota seuraa yli 1000 henkilöä (vuoden lopun tilanne). Vuonna 2019 Virkistysaluesäätiö vinkkasi viikoittain face-sivullaan Etelä-karjalan retkikohteita.

Esitteet
Vuonna 2019 tuotettiin uutta retkiportaalia markkinoiva korttiesite. Lisäksi aikaisempina vuosina hankkeissa tuotettuja esitteitä on ollut jaossa matkailutoimistoissa ja tilaisuuksissa.

Kuva korttiesitteestä. Kuva: Mari Matikainen

8. LÄHIPIIRI

Säätiön maksamat palkat, palkkiot ja korvaukset vuonna 2019:

Hallitus
Hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vuosipalkkiot yhteensä **2 420,00 €.** Hallituksen jäsenille on maksettu kokouspalkkioita yhteensä **2 632,50€** ja matkakorvauksia yhteensä **2 820,26€.** Kokouspalkkio on 65 euroa/kokous, puheenjohtajalle 50 % korotettuna.

Toiminnanjohtaja Hanna Ollikainen ja projektityöntekijä Mari Matikainen
Henkilöstökuluja asiamies/toiminnanjohtajan tehtävästä Hanna Ollikaiselle maksettu palkkaa (varsinainen toiminta 50% työaika, projektit 50%) **51 904,27€** ja km-korvauksia **2 065,63€.**

Mari Matikaisen palkat projekteille kirjatusta työstä (alkuvuonna osa-aikaisena) yhteensä **27 129,03€** sekä matkakorvauksia **1 076,23€.**

Muille projekteissa avustaneille määrä- ja osa-aikaisille työntekijöille (3 henkilöä) on maksettu palkkoja yhteensä **8 546,66€** ja km-korvauksia **623,28€.**

9. JÄSENYYDET

Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö on jäsenenä seuraavissa yhdistyksissä:

- MHY Etelä-Karjala ry
- Pidä Saaristo Siistinä ry
- Hiitolanjoki-yhdistys ry

10. TULEVA TOIMINTA JA RISKIT

Säätiön toiminnan rahoitus tulevaisuudessa

Kunnat rahoittavat säätiön hallintokulut ja alueiden huollon kustannukset toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen perusteella. Rahoitus on sidottu asukasmääriin ollen **0,46 €/asukas/vuosi**. Osa-aikaisen toiminnanjohtajan henkilöstökustannuksista vastaa Etelä-Karjalan liitto. Rahoituksesta on huolehdittava väestön väheneminen huomioiden.

Rakenteiden kunnossapitotarve

Säätiön virkistysalueilla ja retkisatamissa on paljon retkeilyrakenteita, joiden kunnossapito on tärkeä huomioida kestävässä toiminnassa. Heikkokuntoinen infra ei lisää vetovoimaa ja tuota virkistystä ja voi jopa aiheuttaa vaaratilanteita kohteissa kävijöille. Rahoituksen riittävyydestä infran kunnossapitoon ja tarvittaessa uusimiseen on huolehdittava.

Hankerahoituksen jatkuvuus

Maakunnallista retkeilyn, luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun toimintaympäristön kehittämistä on toteutettu Virkistysaluesäätiön toimesta EU-hankerahoituksella. Mikäli tämänkaltaista hankerahoitusta ei olisi saatavilla tulevina vuosina ja tulevilla ohjelmakausilla, tulee säätiön löytää muita rahoituksia toiminnan ja palvelujen kehittämiseen.

Kassan riittävyys

Vuoden 2020 alkupuolella käynnistyvät matkailun kehittämishankkeet ja niihin palkattavien projektityöntekijöiden aiheuttama rahaliikenne edellyttää riittävää käyttörahoitusta, sillä EU-hankkeissa hanketuki maksetaan jälkikäteen.

Hiitolanjoen ennallistusprojekti

Vuoden 2019 aikana säätiö käynnisti ja valmisteli suuria projekteja. Kaikkiin näihin lähtökohtaisesti on rahoitus tiedossa taikka ajatus sen kokoon saamisesta. Kustannuksiltaan suurin ja pitkäkestoisin on Hiitolanjoen ennallistaminen sisältäen voimaloiden hankinnan säätiön omistukseen. Hiitolanjoen saama julkisuus poiki lahjoittajia, mutta rahoitusta tarvitaan lisää ennen kuin kaikki kosket on ennallistettu ja voimalaitosrakennukset sekä koskien ympäristöt kunnostettu turvallisiksi käyntikohteiksi.

Tytäryhtiö Hiitolanjoen Voima Oy

Säätiöllä vuonna 2019 tehdyn kaupan jälkeen omistuksessa tytäryhtiö, jonka järjestelyt ja veroseuraamukset ovat vielä osittain selvittämättä.

11. TALOUS

Yleistä
Säätiön toiminnan pysyvä rahoitus saadaan kunnilta. Kuntarahoituksella katetaan säätiön hallinto, kiinteät kulut ja alueiden huolto ja ylläpito. Etelä-Karjalan liitto avustaa säätiötä maksamalla osan asiamiehen palkkakuluista. Lisäksi luonnon virkistyskäytön kehittämiseen on saatu hankeavustuksia sekä kehittämis- että investointihankkeille. Vuonna 2019 säätiöllä oli kolme omaa EU-hanketta ja lisäksi säätiö osallistui kahteen hankkeeseen, joihin kirjattiin henkilöstökuluja.

Henkilöstö
Asiamies/toiminnanjohtaja Hanna Ollikaisen vakituinen työaika säätiön asioiden hoitoon ja säätiön edustamiseen maakunnallisissa tehtävissä ja valmisteluihin on 10 päivää kuukaudessa.

Hankerahoitus mahdollisti Ollikaiselle 100 % työajan noin puolet vuodesta. Sarviniemen hankkeessa työskenteli hanketyöntekijä syksyllä osa-aikaisena.

Säätiön oma varainhankinta ja tuotot
Retkisatamissa on käytössä sauna- ja laiturimaksu, joka kerätään saunoilla oleviin lippaisiin, myös pankkitilille ja MobilePaylla voi maksaa. Saunamaksujen keräämistä tulisi tehostaa ja Muukonsaaren vuokratuottoja lisätä markkinoinnin keinoin. Metsänmyyntituloa ei saatu vuonna 2019.

Hankerahoitukset

Retkisatamat Geopark-kuntoon (investointihanke)
Hankkeen kuntarahoitus on saatu kahdessa erässä. Investointihankkeen hanke-avustus (60 % hyväksytyistä kuluista). Loppumaksatus hankkeelle haetaan tammikuussa 2020.

Etelä-Karjalan kehittyvät virkistysalueet (investointihanke)
Tämän hankkeen tukiosuus on 70 %. Etelä-Karjalan Säästöpankkisäätiö on myöntänyt hankkeelle 90 000 euron avustuksen, joka jakautuu vuosille 2019-2020. Avustus käytetään hankkeen omarahoitukseen.

Etelä-Karjalan retkiportaalin uudistus (kehittämishanke)
Hankkeen tukiosuus on 100%, eikä näin ollen omarahoitusta tarvita.

Maastopyöräreittien suunnitteluhanke/ Saimaa Geoparkin opasteet
Näissä Virkistysaluesäätiö on osatoteuttaja, ja toiminnanjohtaja kirjaa työtunteja hankkeelle. Palkkakustannukset tuleva säätiölle takaisin ko. hankkeiden tuenmaksu jälkeen tehtävällä tuensiirrolla.

Tilikauden tulos ja tarkemmat tiedot säätiön taloudesta käyvät ilmi tilinpäätöksestä erittelyineen.

Virkistysaluekoordinaattori Mari Matikainen Ilkonsaaren särkällä toukokuussa 2019. Kuva Hanna Ollikainen.